

J. P. Trap - Ringkøbing Amt

Særtryk af Trap: Kongeriget Danmark, 4. udg.

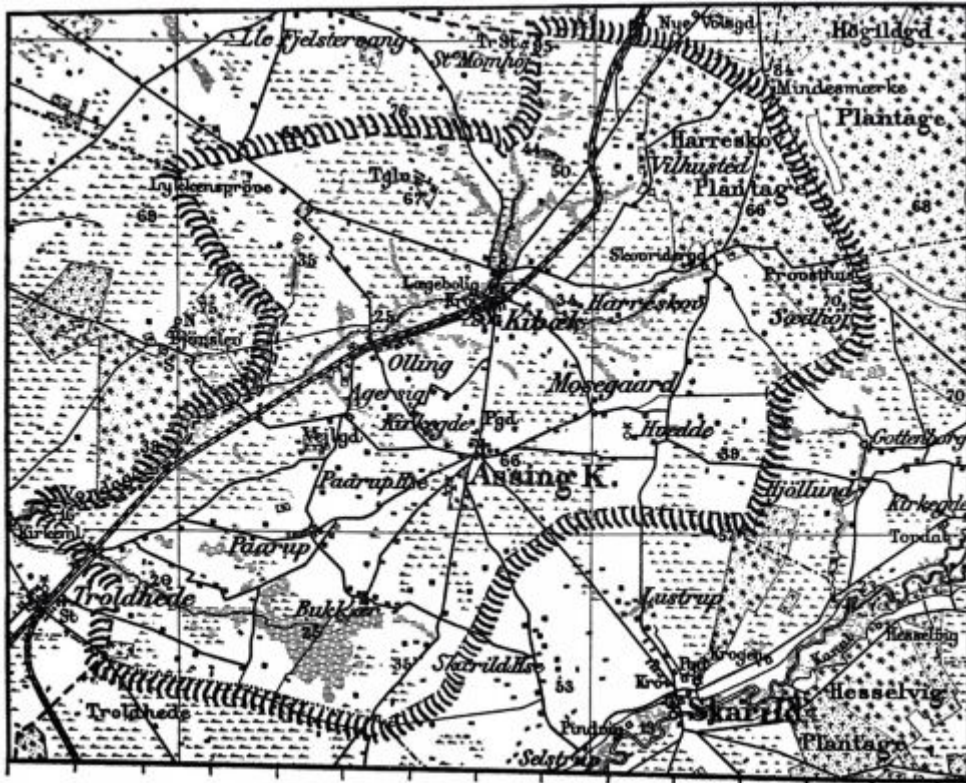
København - G. E. C. Gads Forlag

Assing Sogn omgives af S.-Felding, Skarrild, Arnborg, Rind og Studsgaard-Havnstrup Sogne samt Bølling Hrd. (Vorgod og N.—Vium hvorfra det delvis skilles ved Vondaa, der løber gennem Sognet. Kirken ligger c. 16 km SV. for Herning. De højtliggende, noget bakkede Jorder (højeste Punkt, 1 Mombjærge, 88 m; Sædhøi 70 m; Møllebakke 65 m) er sandede og sandmuldede, til Dels med Lerunderlag; der findes en Del Hede (Olling Hede m. Kær og Mose (Mommose, Kibæk Mose m. m.) samt Eng (Bukkær Enge). Af Plantagerne nævnes Harreskov Pl. (hvoraf en mindre Del i Studsgaard-Havnstrup anl. 1873, 692 ha; c. 45 ha af Birkebæk Pl. (se p. 232). Gennem Sognet gaar Skanderborg-Skern Banen.

Befolkning i 1925: 1782 (1801: 301, 1850: 402, 1901: 1084). Gde og Hse (1921): 291. Det saml. Hartk.(1905): 82 Td.; 29 Gde med 45 og 151 Hse med 37 Td. Hartk., samt 23 jordløse Hse. Ejds. (1924): 4401, deraf Jordv.: 1932. Areal: 6952 ha, hvoraf (1919) besaaet med Rug 523 ha, Byg 57, Havre 588, Blands. til Modenhed 114, Kartofler 231, Foderroer 371; Brak udgjorde 93 ha, Grønfoder og Græsning 1888, Haver o. 1. 93, Tørvemoser 202, Skov 736, Heder og Lyngbakker 1842, Klitarealer og Stenmarker 3, Vandar. 10. Kreaturhold (1924): 515 Heste, 3000 Stk. Hornkv. (deraf 1560 Køer), 21 Geder, 297 Faar, 2989 Svin.

I Sognet Byerne: Assing (c. 1330 Asingh) med Kirke, Præsteb. (opf. 1906), Skole (opf. 1911), Kbmshdl., Brugsforen, Ml. og Andelsmejeri (opr. 1887, ombygg. og udvidet 1898 og 1905); Kibæk (1688 Kiebeck) - 5/11 1925: 479 Indb. (1921: 61 Gde og Hse; 1911: 301 Indb. med bl.a. flg.Erhverv: Landbr. 58, Haandv. og Ind. 133, Handel 48, Transp. 26) - med Skole (opf. 1911), Forsamlingshus (Opf. 1894), Missionshus (opf. 1905), Apotek (opr. 1919), Missionshotel (indtil 1919 Gæstgivergd.), Kbmshdlr., Vandmølle, Cementvarefabrik, Andels-elektricitetsværk (anlagt 1914), Markedsplads (flyttet hertil fra Assing; Marked i Maj, Sept. og Okt. med Heste og Kreaturer), Jærnbane- og Telegrafst. Samt Posteksp.; Vilhusted (1688 Wildhosted); Hvedde (1688 Hwede) med Skole (opf. 1911); Bukkær (1688 Boekierbye) med Assing Sogns Spare- og Laanekasse (Opr. 1870; 31/3 1925 var Indsk. 358,981, Reserver 23,819 Kr. Se A. Sogns Sp.- og Laanek. 1870-1920. Herning 1920); Paarup (1688 Paarup); Olling (1573 Olending 1688 Olling Bye) med Skole (opf. 1911). Saml. af Gde og Hse: Harreskov (1688 Harreschouf) med Skole og Plantørbol., Mikkelborg med Fattiggd. (i den tidl. Skole), Mosegde (1688 Moesegaard), Kirkegde (1688 Kirkegaard), Albækhede med Skole (opf. 1911),

Brunhede, Paaruphuse, Agersig (1688 Agersig), Vejlgde (1688 Weilgaard), Ollinghede. Gaarde: Hedegd., Kærsgig med Mosestation. Kibæk Teglværk.

Assing S., en egen Sognekommune, har Tingsted i Herning og hører under Rets- og Politikr. Herning Kbst. m.m., Holstebro Amtstuedistr., Herning Lægekr., Bølling m.fl. Hrdr.s Skattekr., Hamrum Hrd.s søndre Vurderingskr., Amtets 5. Folketingskr., 4. Forligskr. og 5. Udskrivningskr. 56. Lægd. Kirken tilhører Sognebeboerne.

Kirken er en romansk Granitkvaderbygning med Kor, Skib, Taarn og et nyere Vaabenhus mod N. De oprindl. Mure har Skraakantsokkel; Norddøren og flere Vinduer samt Korbuen er bevarede, Korets Østgavl omsat 1890. Det indre har fladt Bjælkeloft. Ved en Ombygning og Udvidelse 1922 (Arkt: H. Lønborg Jensen) tilføjedes et svært Taarn af Granit, i Skibets Bredde, og Skibets Rum forlængedes ind i dette, ligesom der her anbragtes et Orgelpulpitur. Taarnet har Sadeltag. Inventaret er for en stor Del det gamle. En nyere, værdiløs Altertavle er ombyttet med den ældre, restaur. Tavle fra Renæssancetiden, med Malerier fra 18. Aarh. (1701 og 1785). Romansk Granitfont. Prædikestol fra Renæssancetiden, ligeledes med Farver fra 18. Aarh. Over Indgangen et Krucifiks fra 1759. Klokke fra 1483, med Minuskelindskrift.

Vejlgaard blev 1714 tilskødet Jmfr. Mette Qvitzow. - I Olling boede 1728 hendes Søster Jmfr. Inger Q., som derfra flyttede til Sundgd, - 1610 nævnes i Sognet en Gd. "Aller".

Harreskov Plantage købtes 1894 af Lensbaron T. Reedtz-Thott, der lagde den under Hedeselskabet.

I ganske særlig Grad er Sognet rigt paa jordfaste Oldtidsmindesmærker, idet der her kendes ikke mindre end c. 270 Gravhøje eller henv. en Femtedel af de Høje, Hamrum Hrd. i det hele rummer. Mest er det dog i den sydl. Del af Sognet, at Højene har deres Plads, i Tilknytning til at der i de til grænsende Strækninger af Nabosognene S.-Felding og Skarrild Sogne findes overmaade mange Høje. Indenfor dette Afsnit af Assing Sogn optræder Højene stundom i større eller mindre Samlinger og Grupper eller i Stribe. Adskillige af Højene er af ret beskedne Dimensioner, og mange er nu tilmed forstyrrede ved Gravninger eller overpløjede, men de giver dog endnu hist og her Egnen en vis oldtidspræget Karakter. Fredl. er ialt 33, deribl. den henv. 4 m høje Alkhøj nær Kirken, Harreskovhøj i Birkebæk Plantage, 5 Høje i Gruppe ved Harreskov og 3 Høje i Harreskov Plantage, endvidere 4 Høje V. og NV. for Kibæk (den ene kaldet Bakmanhøj), 9 Høje under Paarup (2 af disse kaldede Klarhøjene), 4 Høje under Kirkegaard og 4 tildels ret store Høje under Hvedde.

Assing S. var tidl. Anneks til S.-Felding, men blev ved kgl. Res. af 4/11 1907 et eget Pastorat og er senere ogsaa i kommunal Hens. skilt fra S.-Felding. En Del af Sognet (Albækhede m. m.) hører i gejstl. Hens. under det 1907 oprettede Troldhede Kirke-distrikt.

Litt.: J. Jensen, Kibæk og Omegn, i Jyske Byer og deres Mænd IV, Kbh. 1916.